

a proto nárok z něho odvozený není nárokem soukromoprávním, nýbrž veřejnoprávním. Nárok ten nelze posuzovati podle ustanovení občanského zákona, nýbrž platí o něm zvláštní ustanovení § 92 ústavní listiny, podle něhož odpovídá stát za škodu způsobenou nezákonným výkonem svých orgánů jen tehdy, když je tu zvláštní zákon, který mu takové ručení ukládá. Takový zvláštní zákon v oboru vojenské správy dosud vydán nebyl. Neodpovídá proto stát za škodu způsobenou osobami vojenskými, které konaly vojenskou službu. A o tom, že jde o vojenskou službu, nelze podle žalobcovy přednesu pochybovati. Není-li však stát za ně odpovědný, nemůže býti odsouzen k náhradě škody.

Nejvyšší soud, nevyhověv dovolání, uvedl v otázce, o níž tu jde, v

d ů v o d e c h :

Žalobce dovozuje svůj nárok na náhradu škody proti státu ze zavinění orgánu vojenské správy, a to na základě jejich poměru k jeho synu jako aktivně slouživšímu vojínovi. Tento poměr zůstal veřejnoprávním a šlo při něm o výkon veřejné moci, i kdyby bylo pravda, že šlo o úpravu hřiště pro důstojníky, neboť i při takové práci byli vojíni ve službě veřejné, vojenské. Stát nelze proto činiti odpovědným za škodu, ať již škoda vzešla z toho, že vojínů k takovému výkonu nemělo býti vůbec užito, anebo z toho, že se vojenské osoby při onom výkonu dopustily zavinění. Správně tu poukázal odvolací soud k § 92 ústavní listiny.

Čís. 15945.

Odpovědnost advokáta.

Advokát, vystupující při sjednání tržové smlouvy o nemovitosti jako společný právní poradce obou stran, odpovídá za to, že opominul přiměřeně zabezpečiti splnění depuračního závazku. Činnost právního poradce se neomezuje jen na vyjádření smluvní vůle stran práva neznaných právní formou, nýbrž vyžaduje, aby též upozornil strany na újmy po případě jim hrozící.

(Rozh. ze dne 19. března 1937, Rv I 1515/35.)

Žalobkyně sjednala s Antonínem J-em směnnou smlouvu, podle níž Antonín J. jí postoupil do vlastnictví dům, zapsaný ve vložce č. 3 kat. území R., a žalobkyně postoupila Antonínu J-ovi do vlastnictví dům č. p. . . . v P. Při tom převzala žalobkyně hypoteky zajištěné na domě jí postoupeném. Naproti tomu převzal Antonín J. s domem jemu postoupeným hypoteku na něm váznoucí. Obě nemovitosti byly tedy směněny s tím, že pouze žalobkyně doplatila Antonínu J-ovi hotově Kč, čímž byly hodnoty mezi smluvci směňované vyrovnány. Řečenou směnnou smlouvu sdělával žalovaný jako společný právní zástupce obou stran. V době uzavření směnné smlouvy vázla na nemovitosti č. p. 3 v R. pod pol. C 44 pohledávka Antonína J-a a Josefy J-ové v původní částce 60.000 Kč, po částečném výmazu 30.510 Kč 83 h. Podle usnesení

okresního soudu ze dne 14. července 1931 bylo pak podle usnesení o udělení příklepu Antonínu J-ovi z 11. února 1930, podle smlouvy směnné z 18. prosince 1930 a podle rozvrhového usnesení z 9. dubna 1930 povolen vklad práva vlastnického pro žalobkyni k uvedenému domu a zároveň z původní pohledávky Antonína J-a a Josefy J-ové 60.000 Kč byla vymazána částka 29.489 Kč 17 h, která při dražbě vyšla na prázdno, takže na nemovitosti té zbyla pohledávka 30.510 Kč 83 h, na niž bylo dne 14. května 1931 vloženo zástavní právo za vykonatelnou pohledávku Františka J-a v částce 30.000 Kč, Tu musila žalobkyně Františku J-ovi částečně zaplatiti. Trhovou smlouvou ze dne 28. června 1931 prodala žalobkyně dům č. p. 3 v R. Josefu O-ovi za 190.000 Kč. Na srážku kupní ceny převzal Josef O. pohledávku Josefy J-ové (Františka J-a) ve zbývající částce Kč, kterážto částka byla od kupní ceny odečtena, takže žalobkyně o tuto částku dostala méně. Ve směnné smlouvě, kterou žalobkyně uzavřela s Antonínem J-em, bylo stanoveno, že strany veškerá možná břemena a závady, kromě závad a břemen výslovně převzatých, dají na svůj náklad vymazati nejdéle do 3 měsíců od podpisu smlouvy. Žalobkyně přednesla sporně, že žalovaný jako její právní zástupce při sdělávání a knihování směnné smlouvy přehlédl a žalobkyni neupozornil na to, že na nemovitosti č. p. 3 v R. vázla pohledávka Antonína a Josefy J-ových v částce 30.510 Kč 83 h, ani sám prý neměl knihovní lustrum této nemovitosti, ani je žalobkyni neukázal. Poněvadž žalobkyně přejímala nemovitost tu v domnění, že nepřijímá na hypotekách více než Kč, měl žalovaný dbáti hlavní její podmínky, aby totiž pohledávka Antonína a Josefy J-ových byla vymazána dříve, než provedl knihovně směnu obou objektů a než vyplatil Antonínu J-ovi 18.000 Kč, jež mu žalobkyně odevzdala s příkazem, aby je nevyplácel a také dům č. p. na ni nepřevodl, dokud nebude vše v pořádku. Podle §§ 1297 a 1299 obč. zák. žalovaný odpovídá za škodu, která žalobkyni vzešla jeho opominutím. Tato škoda, jejíž náhrady se domáhá na žalovaném žalobou, záleží jednak v částce Kč, kterou musila zaplatiti na pohledávku Josefy J-ové, jednak v částce Kč, o kterou dostala méně vyplaceno z trhové ceny za prodej domu Josefu O-ovi. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Žalovaný byl společným právním zástupcem žalobkyně a Antonína J. při sjednání směnné smlouvy ze dne 18. prosince 1930. Též jako společný právní poradce obou stran byl žalovaný povinen šetřiti podle § 9 adv. řádu a § 1299 obč. zák. odborné opatrností, aby žalobkyně nepřišla ke škodě (rozh. č. 10.565 Sb. n. s.). Žalovaný sám přiznává a nižší soudy to také zjistily, že žalovaný měl po ruce jednak výpis z knih ze dne 14. listopadu 1930, jednak rozvrhové usnesení okresního soudu ze dne 9. dubna 1930, z nichž bylo patrné, že na směňované nemovitosti zapsané ve vložce č. 3 pozemkové knihy katastrálního území

R., kterou vydražil Antonín J., vázlo pod pol. C 44, 51 zástavní právo za pohledávku Antonína a Josefy J-ových ve výši 60.000 Kč a že z nejvyššího podání na tuto pohledávku bylo přikázáno pouze 30.510 Kč 83 h, jež vydražitel Antonín J. převzal započtením na nejvyšší podání. Tento stav tedy musil býti žalovanému znám a věděl o něm i František V. starší jako zmocněnec žalobkynin. Podle směnné smlouvy se obě postupující strany zavázaly, že břemena a závady jakéhokoliv druhu mimo výslovně převzaté dají vymazati na svůj náklad do tří měsíců od podpisu smlouvy, takže bylo povinností Antonína J. dáti vymazati i zástavní právo za uvedenou pohledávku, kterou žalobkyně nepřevzala započtením na přejímací cenu. Antonín J. však této depurační povinnosti nedostál, a byla jednak žalobkyně nucena zaplatiti Františku J-ovi, jemuž tato pohledávka byla přikázána k vybrání, na jistinu Kč, na příslušenství Kč, jednak bylo jí novým nabyvatelem nemovitosti vyplaceno o 20.510 Kč méně. Pokud dovolatelka činí žalovaného odpovědným za tuto škodu v celkové výši Kč proto, že přehlédl pohledávku manželů J-ových a že přes výslovný zákaz žalobkynin vyplatil Antonínu J-ovi zbytek přejímací ceny 18.000 Kč, netřeba se tím obírat, poněvadž dovolatelka po té stránce nevychází z opačných skutkových zjištění nižších stolic. Ale žalobkyně tvrdila již před soudem první stolice a uplatňovala to také v odvolání, že se žalovaný nesměl spokojiti pouhou doložkou do směnné smlouvy pojatou, již se strany zavázaly k depuraci do 3 měsíců, nýbrž že měl tento závazek přiměřeně zabezpečiti. Odvolací soud má za to, že žalovaný tak nemohl učiniti, aniž zhoršoval smluvní články v neprospěch Antonína J., jím rovněž zastoupeného. S tímto názorem nelze souhlasiti. Žalovaný jako osoba práv znalá musil seznati, že výmaz břemena váznoucího pod pol. C 44, 51 nebyl závislým výhradně na vůli Antonína J., nýbrž i Josefy J., totiž věřitelky na směnné smlouvě nezúčastněné a musil se zřením na zásadu publicity veřejných knih počítati i s možností, že by třetí osoba, důvěřujíc veřejným knihám, mohla nabýti knihovního práva, jež mohlo zmařiti příslibenou depuraci. Bylo povinností žalovaného jako právního poradce i žalobkyně, aby jí upozornil na možné nebezpečí z toho hrozící. Zanedbal-li žalovaný tuto povinnou opatrnost, jest žalobkyni odpovědný za škodu vzniklou jí z jeho opominutí. Žalovaný se nemůže omlouvatí tím, že se smluvní strany samy dohodly na vyplacení částky 18.000 Kč; vždyť činnost právního poradce se nevyčerpává v tom, aby vyjádřil smluvní vůli stran práv neznalých právní formou, nýbrž vyžaduje také, aby je upozornil na možné újmy jím hrozící. Kdyby ovšem žalobkyně přes patřičné poučení byla bývala ochotna vyplatiti zbytek přejímací ceny v hotovosti, vzdávajíc se jakéhokoliv zajištění depuračního závazku druhého smluvce, nemohla by ho činiti odpovědným; ale to netvrdil ani žalovaný sám. Nelze mluvití ani o podstatném zhoršování postavení Antonína J-a, mohl-li žalovaný předpokládati, že jeho depurační závazek byl upřímně a vážně míněn. Společný právní poradce dvou stran nesmí zanedbáním povinné opatrnosti nikterak umožniti, aby jedna z nich byla tím poškozena. V uvedeném opominutí žalovaného záleží jeho zavinění, zavazující jej k náhradě škody, a nezáleží

v souzeném případě na tom, zdali žalovaný při sepsání směnné smlouvy také věděl nebo věděti musil, že Antonín J. je nemajetný a že exekuce proti němu zůstaly bezvýsledné, poněvadž již zjištěné opominutí stačí, třebaže jest připustiti, že by vědomost žalovaného o platební nemožnosti Antonína J. zvýšila stupeň jeho zavinění. Žalobní nárok jest proto odůvodněn.

Čís. 15946.

Skutečným odevzdáním ve smyslu § 943 obč. zák. jest vložení peněz dárce na vkladní knížku, jsoucí ve vlastnictví obdarovaného.

Vybral-li manžel z vkladní knížky manželčiny peníze poté, kdy mu to zakázala, není oprávněn podržeti si přirostlé úroky z vybraných peněz.

(Rozh. ze dne 19. března 1937, Rv I 1913/36.)

Žalobkyně se na žalovaném manželu domáhá mimo jiné též zaplacení částky 4.000 Kč s příslušnými úroky, tvrdíc, že řečenou částku vložil žalovaný na její vlastní vkladní knížku, v níž měla původně vklad 2.000 Kč, a to za to, že pomáhala žalovanému v jeho řeznickém obchodě. Když žalovaný později chtěl vybrati peníze ze žalobkyniny vkladní knížky, jež byla uschována v kufru, od něhož měl klíč, zabránila tomu zákrokem u peněžního ústavu, u něhož byly peníze vloženy, požadovala na něm vydání vkladní knížky, což žalovaný přislíbil, avšak přes to bez jejího vědomí a vůle částku 4.000 Kč vybral a zdráhá se ji žalobkyni vydati. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, n e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Po právní stránce (§ 503 č. 4 c. ř. s.) nezáleží na tom, zdali žalobkyně, jsouc podle § 92 obč. zák. povinna pomáhati manželu v domácnosti a ve výdělku, měla vůbec nárok na podíl na zisku dosaženém v podniku žalovaného či nikoli. Rozhodující je pouze, že žalovaný skutečně vložil do vkladní knížky žalobkyniny částku 4.000 Kč. Lze připustiti, že žalovaný daroval manželce uvedenou částku, aniž měla na ni právní nárok. Vložil-li však tyto peníze na vkladní knížku, náležící vlastnický žalobkyni, nutno v tom spatřovati skutečné odevzdání, pročez nebylo potřebí notářského spisu podle § 1 zákona ze dne 25. července 1871, č. 76 ř. z. Nižší soudy také zjistily, že žalobkyně v roce 1933 zakázala žalovanému, aby vyzvedl peníze z vkladní knížky žalobkyniny. Tím odporovala zřejmě další správě tohoto jmění žalovaným. Podle § 1239 obč. zák. není manžel povinen účtováním o požitcích braných po dobu správy, nebylo-li to výslovně vymíněno. Ale žalovaný nebral požitky (úroky) v době před odporem proti správě jmění, nýbrž učinil tak teprve později, pročez se již nemůže odvolávati na to, že byl oprávněn podržeti si přirostlé úroky, jež po dobu správy nevyzvedl.